16 VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL (R)

Jaroslav Blaha

Kvalitní vzdělávací systém vyžaduje kontinuitu, předvídatelnost, pozitivní prostředí a vzájemnou důvěru. Zahraniční zkušenosti ukazují, že klíčovým rysem úspěšných vzdělávacích strategií je zvyšování kapacit všech těch, kteří se na jejich realizaci podílejí. Učitele nelze vnímat pouze jako nástroj předávání informací, ale především jako pomáhající profesi, která podporuje mladé lidi v rozvoji kompetencí nezbytných pro zvládání osobních i profesních výzev po celý život. Mnozí středoškoláci vstupující na vysoké školy a hlásící se na určité studijní obory nevědí o těchto oborech téměř nic.
KLÍČOVÁ SLOVA: vzdělávací systém, učitel, student, magistr, bakalář, inovace vzdělávání

Quality educational system requires continuity, predictability, positive environment and mutual trust. Foreign experience shows that a key feature of the success of educational strategies is to increase the capacity of all those who are involved in their implementation. Teachers can not be seen only as a tool for transmitting information, but also as a helping profession, which supports young people in developing the skills necessary for coping with personal and professional challenges throughout life. Many high school students entering high school and claiming to certain fields of study do not know about these fields almost nothing.

KEYWORDS: education system, teacher, student, Master, Bachelor, innovation education

ÚVODNÍ POZNÁMKY

Snaha Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy probíhající již od roku 2006 je nazývána „Reforma vysokých škol v České republice“. V České republice v posledních letech došlo k výrazným změnám ve všech oblastech společenského života. Významným způsobem je tak ovlivňován i celý systém vzdělávání.

„Náš vzdělávací systém má mnoho silných stránek. Má ale také slabá místa. Sem patří především nestabilita vládnutí, omezená funkčním obdobím vlády a sněmovny, nejasné rozdělení rolí mezi státem, kraji a obcemi.“[58] Zjednodušeně, ale s důrazně je třeba konstatovat, že celý systém vzdělávání v naší republice je nutno doplnit fungujícím strategickým řízením.

Vláda premiéra Nečase měla ve svém programovém prohlášení uvedeno: „Vláda uskuteční reformu terciárního vzdělávání. Je nutné zvětšit diverzifikaci systému terciárního vzdělávání tak, aby docházelo ke zvyšování kvality vysokoškolského vzdělávání a profily absolventů jednotlivých typů škol více odpovídaly různorodým požadavků zaměstnavatelů. Vláda zavede finanční spoluúčast absolventů vysokých škol na hrazení nákladů jejich studia formou tzv. odloženého školného od akademického roku 2013/2014.“

Základním předpokladem České republiky pro dosažení úspěchu v moderním, dynamicky se rozvíjejícím ekonomickém prostředí není rozsáhlá surovinová základna ani finanční kapitál. Stěžejním pilířem úspěchu je pro Českou republiku zejména schopnost našich obyvatel obstát na globálním, rychle se měnícím trhu práce. V současnosti je naše pracovní síla ceněná především pro svoji kvalifikaci, zručnost, preciznost a schopnost pružně reagovat v nenadálých situacích. Tomuto pozitivnímu vnímání však nesmíme bezmezně podlehnout a rezignovat tak na další rozvoj lidských zdrojů v České republice. Zvláštní pozornost musíme věnovat také novým

58 Proč Česká republika potřebuje novou strategii pro vzdělávání? Dostupné na: http://www.vzdelavani2020.cz [cit. 2013-7-8]

výzvám udržitelného rozvoje a možnostem, které se nám při jejich řešení otevírají především v oblasti celoživotního učení. [59]
Základním smyslem vzdělávací politiky státu je odpovídat na otázku, jak by měl být organizován vzdělávací systém, aby svými výsledky přispíval k rozvoji společnosti, demokratického vládnutí a konkurenceschopnosti jednotlivců i státu v měnícím se světě.
Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 má být aktualizací a konkretizací směrů a cílů vzdělávací politiky, které byly po celospolečenské diskusi přijaty v Bílé knize z roku 2001. Měla by být sjednocujícím rámcem pro vzdělávací politiku, který bude široce sdílen mezi aktéry vzdělávací politiky i ve společnosti jako takové.

1 VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ NA VYSOKÉ ŠKOLE

Kvalitní vzdělávací systém vyžaduje kontinuitu, předvídatelnost, pozitivní prostředí a vzájemnou důvěru. Tyto charakteristiky jsou dosažitelné pouze za předpokladu strategického a vysoce odborného řízení ze strany MŠMT a zřizovatelů škol. Zahraniční zkušenosti ukazují, že klíčovým rysem úspěšných vzdělávacích strategií je zvyšování angažovanosti všech těch, kteří se na jejich realizaci podílejí – učitelů, ředitelů, akademických orgánů vysokých škol, úředníků, rodičů i široké veřejnosti. Pro skutečné zvyšování kvality a efektivnosti vzdělávání je ovšem nezbytné vytvořit účinné a nebyrokratické podpůrné prostředky a jasně stanovit kompetence všech zúčastněných aktérů.
Klíčovým problémem vzdělávání v České republice je absence kvalitního a strategického řízení. S tím je, do značné míry, spojena i absence pravidelného a systematického vyhodnocování již zavedených opatření. Důsledkem jsou časté a ne vždy promyšlené změny, které odvádějí pozornost od zvyšování kvality vyučování a zlepšování učení každého jednotlivého studenta. Zkvalitnění systému řízení a posílení jeho strategické dimenze předpokládá již jeden z cílů Bílé knihy a zároveň je i součástí mnoha analýz a doporučení.
Stát by měl mít, jako základní a elementární východisko řízení, jasnou vizi a strategii v oblasti vzdělávání (mimo dalších oblastí). Mělo by být jednoznačně zřejmé a deklarováno, bez ohledu na politický charakter vládnoucí koalice, které studijní obory a v jakém historickém horizontu jsou nebo budou preferovány, kolik vysokoškolsky vzdělaných lidí bude třeba. S tím nutně musí být spojena i preference v oblasti financování vysokých škol, univerzit, které tyto specialisty připravují.
Vzdělávání je proces osvojování znalostí, dovedností a postojů. Tento proces probíhá učením během výuky, získáváním zkušeností a podobně. Teprve výsledkem vzdělávacího procesu je vzdělání, což je systém vědomostí člověka rozvíjející jeho poznávací a praktické činnosti, kterými se kultivují jeho vlastnosti a ovlivňují jeho postoje.
„I přes nesporné kvality a důležité základy dalšího reformního vývoje identifikovala analýza Bílé knihy několik základních slabin. Jsou jimi především:

- nestabilita vládnutí a slabá politická podpora,
- nesplnění základní úlohy zastřešujícího strategického dokumentu,
- nedostatečná konkretizace cílů,
- chybějící ukazatele nebo jejich nedostatečný monitoring,

Nová Strategie vzdělávací politiky bude pokračovat ve směrech vyznačených Bílou knihou, nicméně musí se zásadním způsobem ponaučit z procesu její dosavadní implementace a neopakovat stejné chyby.“ [60]

---

59 Upraveno volně podle: Strategie celoživotního učení ČR http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/knihovna-koncepci/celozivotni-uceni/strategie_2007_cz_web_jednostrany.pdf [cit. 2013-7-8]
60 Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020. s. 4 Vstupní materiál do veřejné konzultace k přípravě Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. s 4. Dostupné na: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/hlavni-smery-strategie-vzdelavaci-politiky-cr-2020.pdf [cit. 8. 7. 2013]

Přesto, zejména v poslední dekádě, strategické řízení procesu vzdělávání nahrazuje tvorba různých „strategických“ materiálů s často nesourodými cíli, bez jasné vize, kterou by sdílela alespoň většina aktérů tohoto procesu a především bez skutečné implementace v praxi. [61]
Pro zvyšování kvality vzdělávání však nestačí jen zjišťovat jeho výsledky, ale systematicky podporovat jeho průběh. Proto vedle systému hodnocení výsledků v mnoha úspěšných systémech existuje jako klíčový prvek také účinný monitorovací systém.
Je nespornou skutečností dneška, že znalosti se stávají významnou konkurenční výhodou. V současné době mohou být úspěšné v konkurenční soutěži a úspěšně se rozvíjet pouze ty firmy, instituce, které dokáží optimálně zhodnotit penzum znalostí, kterými disponují.
Významnou roli v získávání znalostí mají vysoké školy. Do určité míry alarmující je pro nás závěr výzkumu OECD realizovaný pod zkratkou PISA (Programme for Internacionál Student Assessment) každé tři roky. Podle výsledků za rok 2009 se čeští patnáctiletí žáci zhoršili ze všech zúčastněných států nejvíce. V matematice dokonce o celých 22%. Je nutné, s určitou obavou konstatovat, že řada z nich, se bude v průběhu dalších tří, čtyř let ucházet o studium na vysoké škole.
Mají-li vysoké školy úspěšně plnit roli vzdělávací instituce bude nezbytné řadu oblastí jejich působení změnit, inovovat. Jednou z nejsložitějších oblastí je pochopení faktu, že vzdělání je určitým druhem zboží. V pohledu naší společnosti na vzdělání převažuje spíše jeho prestižní charakter. Jen v omezené míře je chápáno jako společensky významná hodnota a síla.
„Požadavky na znalosti a dovednosti člověka se v moderní společnosti neustále mění. Člověk, aby mohl fungovat jako pracovní síla, byl zaměstnatelný, musí své znalostí a dovednosti neustále prohlubovat a rozšiřovat. Vzdělávání a formování pracovních schopností se v moderní společnosti stává celoživotním procesem. „ [62]
„Důvodem proč trvalé rozšiřování vysokoškolského vzdělání nemá výraznější dopad na vzestup produktivity, je i funkce, kterou toto vzdělávání na trhu práce hraje. Lze konstatovat, že v řadě oblastí, kde se dnes vysokoškolsky vzdělaní lidé uplatňují, nejsou jejich specializované znalosti pro pracovní výkon příliš důležité. Znalosti, které jejich práce vyžaduje, lze – a je třeba – velmi často získat až při jejím vlastním výkonu.“ [63]

2 PEDAGOG, UČITEL VYSOKÉ ŠKOLY

Rychlý rozvoj v rozsahu lidského vědění a v možnostech jeho zprostředkovávání si nezbytně vyžádá hlubší diskuzi o úloze a práci učitelů na všech úrovních vzdělávání. [64]
Učitele nelze vnímat pouze jako nástroj předávání informací, ale především jako pomáhající profesi, která podporuje mladé lidi v rozvoji kompetencí nezbytných pro zvládání osobních i profesních výzev po celý život. Spolu s předáváním odborných informací se podílí i na jejich výchově ve vztahu ke studovanému oboru. Pro kvalitní vykonávání profese potřebují učitelé dostačující teoretickou, ale i praktickou přípravu v rámci svých studií a podpůrné mechanismy, které pomohou jejich dalšímu profesnímu rozvoji. [65]

---

61 Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020. s. 11 Dostupné na: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/hlavni- smery - strategie-vzdelavaci-politiky-cr-2020.pdf [cit. 8. 7. 2013]
62 KOUBEK, Josef.. *Řízení lidských zdrojů : základy moderní personalistiky*. 4. rozšířené a dopl. vyd. Praha : Management Press, 2008. s. 252
63 Urban J.: Inflace vzdělání podnikům neprospívá. in: Moderní řízení č. 5/2013, s. 50
64 Pod pojmem „učitel“ pro účely tohoto textu rozumíme pedagogické pracovníky i akademické pracovníky. Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (dále jen "přímá pedagogická činnost"); Akademickým pracovníkem je zaměstnanec vysoké školy, který může vykonávat jak pedagogickou, tak i vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost.
65 Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020. s. 9 http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/hlavni-smery-strategie-vzdelavaci-politiky-cr-2020.pdf [cit. 8. 7. 2013]

Kvalita vyučujícího nesouvisí pouze s jeho přípravou v rámci studia, ale i s jeho dalším vzděláváním a profesním rozvojem, který umožňuje flexibilní přizpůsobení výuky aktuálním potřebám a výzvám. Kvalitní a respektovaní pedagogové jsou stěžejním předpokladem pro úspěch žáků a studentů.
Ministerstvo školství v dokumentu „Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020“ vymezuje pro zkvalitnění práce učitele, mimo jiné, tato opatření [66]:

- V souladu s definovanými funkcemi školy zdůraznit roli učitele jako pomáhající profese zaměřené na podporu žáka/studenta v průběhu jeho vzdělávací cesty (na rozdíl od současného vnímání role učitele jako zprostředkovatele informací a hodnotitele výkonů).
- Zlepšit profesní přípravu učitelů posílením objemu praktické složky v počátečním vzdělávání učitelů, úpravou kurikula pedagogických oborů, s důrazem na kompetenční výuku a společně vypracované standardy, a vymezením jasného standardu učitelské profese.
- Podpořit profesní rozvoj učitelů zaváděním a rozvojem podpůrných mechanismů usnadňujících výkon učitelského povolání, jako jsou mentoring, další vzdělávání, sdílení dobré praxe a rovněž oddělení mechanických a administrativních úkonů od učitelovy pedagogické práce.

Jako nezbytná se jeví potřeba napravit a změnit negativní vliv slepého a nestrukturalizovaného otevření vysokého školství bez ohledu na zachování jeho kvality. Tuzemské vysoké školství je pokřivené. Na vysokou školy míří každý druhý maturant v Česku. Lze tedy s určitou mírou pravděpodobnosti konstatovat, že na vysokou školu chodí i lidé s IQ pod 100.
V naší zemi je v současné době 73 vysokých škol. Jen sehnat kvalitní pedagogy pro tyto školy není možné. Stejně tak lze hodnotit i možnosti získat kvalitní uchazeče o studium. Stále více se prohlubuje rozpor mezi požadavky některých, a často významných osobností, kteří srovnávali naši republiku na počátku devadesátých let s jakousi banánovou republikou co do počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Téměř zcela vymizela věrnost vysokého školství svému adjektivu – být opravdu vysokou, výlučnou a náročnou institucí v systému vzdělávání.
V této souvislosti je nutno velmi pečlivě a opatrně posuzovat některé návrhy o možnosti aktivního zapojení se do vzdělávání studentů ze strany manažerů vybraných podnikatelských subjektu. Je velmi obtížné si představit spojení obsahově i časově náročných úkolů špičkového manažera podnikatelského subjektu s potřebou pravidelných vzdělávacích aktivit na vysoké škole, spojených s dalšími nutnými aktivitami pedagoga, jako jsou konzultace, vedení různých forem písemných prací, zejména prací diplomových.
Negativní příklady:

- pouze strohé „odučení“ jednotlivých přednášek, zpravidla pouze pro studenty kombinovaného studia;
- malá ochota konzultovat, mimo plánované přednášky, se studenty vzniklé problémy;
- neochota vypisovat zkouškové termíny – vždyť zkouší i jiní, interní, učitelé;
- vedení závěrečných prací – v polovině přerušeno.

Na druhou stranu je potřebné ze strany vysoké školy i ze strany podnikatelských subjektů podporovat parciální, jednorázové aktivity, přednášky, besedy manažerů při předávání praktických informací studujícím o fungování podnikatelského subjektu, včetně posílení jeho filantropie.

3 STUDENT VYSOKÉ ŠKOLY

V České republice se nepovedlo rozdělení na bakalářská a magisterská studia. Lze to chápat jako jeden z důsledků transformace našeho vysokého školství podle tzv. Boloňské deklarace.[67] Studium

66 Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020. s. 10 http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/hlavni-smery-strategie-vzdelavaci-politiky-cr-2020.pdf [cit. 8. 7. 2013]
67 Boloňský proces je mezivládní proces zaměřený na vytvoření evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, jehož cílem je zlepšení zaměstnatelnosti a mobility občanů a zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti evropského vysokoškolského vzdělávání. Základním dokumentem je Boloňská deklarace (1999) o vytvoření Evropského

se rozdělilo na bakalářské a magisterské víceméně formálně. Toto rozdělení ale postrádá smysl, protože bakalář by měl být člověk hotový pro praxi, jako je tomu v zahraničí. Když je někdo bakalář, tak z hlediska našeho státu není vysokoškolák a zůstává v nižší platové třídě. Nově byl vytvořen systém doktorandského studia.
Hlavním cílem bylo výrazně zvýšit počet absolventů vysokých škol. V České republice je tento nárůst v průběhu posledních dvaceti let asi trojnásobný. S dostatečnou mírou pravděpodobnosti lze konstatovat, že neustálé zvyšování počtu studentů vysokých škol byla a dosud je vládní objednávka.
Velký nápor zájemců o studium na vysoké škole, živelné zřizování nových vysokých škol v posledních dvaceti letech je důsledkem enormního poklesu kvality vzdělávání na vysoké škole a konec konců i kvality získaného vzdělání u řady absolventů vysokých škol. Mnozí středoškoláci vstupující na vysoké školy často nemají ani základní znalosti, jako je pravopis, primitivní počty. O historickém, sociálním či geografickém přehledu nelze vůbec mluvit. Uchazeči hlásící se na určité studijní obory nevědí o těchto oborech téměř nic. S těmito „zájemci“ potom vysoká škola, která má často minimum kvalitních pedagogů, začíná pracovat.
Máme, ve srovnání s Evropskou unií abnormální počet magistrů. Na bakalářském stupni studenty učíme věci, které jsou velice teoretické a pro praxi nepoužitelné. V Česku na navazující magisterské studium míří 80% bakalářů, což je světový unikát. Ve světě je obvyklé, že na magisterské studium nastupuje kolem 40% bakalářů.
Velkým problémem je uplatnitelnost bakalářů v praxi. Souvisí to se současnou koncepcí bakalářských studijních programů. Část absolventů bakalářského studia by měla být, v duchu boloňského procesu, orientována do praxe. Mohli by to být absolventi vyšších odborných škol s titulem, bakalář. Realita je ale taková, že velká část veřejných, ale i soukromých vysokých škol, bez ohledu na zřizovatele, orientuje bakalářské studium do oblasti odborného základu, na který potom navazuje studium magisterského studijního programu. S velkou mírou pravděpodobnosti může být jeden z prvotních důvodů tohoto stavu způsob financování veřejných vysokých škol. Stát „platí“ veřejných vysokým školám za „hlavu“. Potom tyto školy nemají zájem ztrácet část mladé populace, která může získat titul bakalář na vyšší odborné škole s vysoce praktickým zaměřením. Vysoké školy by měly obnovit pětileté vysokoškolské studium k získání titulu inženýr či magistr. V souvislosti s tím bude samozřejmě nutné posoudit možnost vysokých škol zabezpečit přípravu vybraných absolventů vyšších odborných škol – bakalářů před jejich zařazením do některého z ročníků vysoké školy. Lze se domnívat, že toto by mohla být jedna z významných oblastí výzkumu a doplnění hlavních směrů strategie vzdělávací politiky do roku 2020.
Obdobné výhrady prezentovali i představitelé OECD. Ve své hodnotitelské zprávě rovněž zdůrazňují nutnost zabezpečit vedoucí roli státu při zaměstnávání absolventů bakalářského studia. [68] Naše školy tak budou muset v blízké budoucnosti náplň bakalářských oborů změnit tak, aby tyto nepředstavovaly pouze přípravku na magisterský stupeň. Bude rovněž potřeba, aby stát znovu přehodnotil roli vyšších odborných škol. Vrátit se k původnímu zámyslu jejich vzniku – poskytovat vysoce odborné, ale prakticky orientované vzdělání, kdy absolventi budou moci nalézt uplatnění na nižší a střední manažerské úrovni. V této souvislosti zvážit i udělování titulu bakalář absolventům vyšších odborných škol.
Je zřejmé, že organizace, průběh a obsah jednotlivých stupňů vysokoškolského vzdělávání bude nutné podrobně analyzovat. V závislosti na požadavcích státu, podnikatelské praxe, jednoznačně vymezit obsah, vstupní a výstupní kvalitu absolventa jednotlivých stupňů – bakaláře, inženýra / magistra a doktoranda. Výchozím předpokladem musí být vymezení požadavků státu a podnikatelské sféry. Na tomto základě potom budou vysokoškolské vzdělávací instituce reorganizovat a restrukturalizovat vzdělávací aktivity. Toto je zřejmě jeden z významných problémů, které bude muset vysoké školství, každá vysoká škola či univerzita řešit.

---

prostoru vysokoškolského vzdělávání do roku 2010. Evropským zemím se tím otevřela možnost, při využití jedinečnosti svých vzdělávacích systémů, vytvořit společný systém vysokého školství v Evropě.
68 Strategie celoživotního učení ČR. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha 2008. ISBN 978-80-254-2218-2

Jednou z cest, jak tuto skutečnost postupně měnit, jsou inovační aktivity vysokých škol samotných. Významnou možností je transformace vysoké školy, v míře nezbytné, do role podnikatelského subjektu s jasně formulovanou podnikatelskou strategií a inovačním záměrem.
Hlavní pozornost bude nutné věnovat **inovaci produktové – co učit**, jak upravovat obsah výuky, dále potom **inovaci procesní – jak** inovovaný obsah vzdělávání realizovat a vhodným způsobem spojovat s jeho výchovnou funkcí. Nelze opomenout ani **inovaci mediální, marketingovou**. Najít cesty a způsoby jak inovovaný produkt – vzdělání nabízet potenciálním studentům, zákazníkům.
Takto pojatá inovační strategie vysoké školy musí také předložit podnikatelským subjektům jasné informace s cílem získání jejich případné spolupráce v roli strategického partnera.
V poslední době se stále častěji objevují požadavky na školy, ve kterých je zdůrazňována nutnost změny obsahu i forem jejich vzdělávacích aktivit. Zatím ale žádná sféra, která toto vehementně prosazuje, neformulovala své představy a požadavky jakým směrem se má transformace vysokých škol ubírat, co se od škol a v jaké perspektivě očekává.
Inovační aktivity ve vysokoškolském vzdělávání, míra propojení škol s podnikatelskou sférou by si jistě zasloužily samostatné setkání.

ZÁVĚREM

Současný vývoj vykazuje změnu funkce školy v tom, co od ní očekává „pedagogická veřejnost“ v nejširším slova smyslu: rodiče, obce, stát, zaměstnavatelé, vědecké instituce a další. Kromě toho nelze zapomínat, že se mládež sama, ve srovnání se svými „předky“, naučila formulovat svá vlastní očekávání a snažení, včetně kritických soudů a výrazů protestu. Tato tendence krystalizuje ve vývoji škol ze správních jednotek, či institucí, ať už jsou organizovány centrálně či decentralizovány, k zařízením pro poskytování služeb. Tak např. rodiče už nejsou ochotni bez ptaní akceptovat, jaké znalosti, schopnosti a dovednosti učitelé jejich dětem zprostředkovávají. Chtějí přinejmenším vysvětlení, proč se učí právě tyto určité obory a proč se používají právě tyto určité metody.
Evropská unie respektuje vzdělávací systémy členských zemí a považuje je za součást národní identity a kultury. Jejich podoba je proto ponechána v kompetencích vlád jednotlivých členských zemí. Na rozdíl od společné měnové a celní politiky má vzdělávací politika statut tzv. doplňující politiky. To znamená, že aktivita Unie v této oblasti nezasahuje přímo do národní vzdělávací politiky, ale je omezena na podporu členských států. Orgány Evropské unie mohou členským státům pouze udělit doporučení. Podstata úsilí EU ve vzdělávání spočívá v systematické a rozsáhlé finanční podpoře jednotlivých zemí a regionů. Finanční podpora se odehrává na základě společně přijatých cílů a prostřednictvím strukturálních fondů a zakládáním komunitárních programů.
Je nutné si uvědomit, že naše společnost musí být strukturovaná. Je třeba část populace se základním vzděláním, vykonávající pomocné práce, vyučení řemeslníci, kterých je stále více zapotřebí, středoškoláci pro výkon nižších a středních manažerských funkcí. Na vrcholu této pyramidy jsou vysokoškolští specialisté a vedoucí pracovníci.

LITERATURA:

[1] KOUBEK, J.: Řízení lidských zdrojů : základy moderní personalistiky. 4. rozšířené a dopl. vyd. Praha : Management Press, 2008. 400 s. ISBN 978-80-7261-168-3.
[2] URBAN J.: Inflace vzdělání podnikům neprospívá. in: Moderní řízení č. 5/2013, s.48 až 51
[3] Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020. Vstupní materiál do veřejné konzultace k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020. MŠMT 2013 Dostupné na: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/hlavni-smery-strategie-vzdelavaci-politiky-cr-2020.pdf

[4] Strategie celoživotního učení ČR. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. 81 s. Praha 2008. ISBN 978-80-254-2218-2

Autor

doc. Ing. Jaroslav BLAHA, CSc.
Katedra řízení podniku,
Fakulta ekonomických studií,
Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. Praha,
Estonská 500, 101 00 Praha 10
blaha.jaroslav@cmail.cz